

Lokaliteten Geil/Gejl i Frørup sogn.

Det er undertegnede, der har kontaktet Lokalarkivet i Vamdrup for at finde ud af, om Geil er en lokalitet i området. Min tip-oldefar hed Jens Hansen Geil, født 1812 i Vamdrup (uf, den præst), død 1882 i Ustrup og begravet i Vedsted 1882. Gift 1839 i Vamdrup med Maria Cathrine Clausdatter Ravn. Parret fik i alt fald 9 (overlevende) børn, én søn og ikke mindre end 8 døtre. Datteren Mette Marie Jensen Geil blev gift med min oldefar vejmand Peter Eriksen i Tyrstrup 1868. Min far stammer derfor fra Christiansfeld/Tyrstrup. I sit første indlæg i tråden har Niels Bach-Lauritsen fra Lokalarkivet i Vamdrup ramt lige ind i min 4x-tip-oldefar.

I min kones familie findes flere eksempler på, at personer har taget efter- eller mellem-navn efter en lokalitet, der på én eller anden måde har været af betydning for familien. Et eksempel er en Rasmus Jensen Horn i Gl. Ry. Ham havde jeg det lidt svært med. Indtil jeg i KB-Gl.Rye fandt en Rasmus Jensen Javngyde. Jeg havde da været i Javngyde og det måtte nok betyde, at Horn også var en landsby eller lokalitet. Det viste sig at være landsbyen Horn i Tvillum sogn, ØNØ for Silkeborg, ikke langt fra Gudenåen. Og at det var Rasmus' far Jens Rasmussen og dennes kone der kom fra Horn. Tilnavnet Horn gik altså videre fra far til søn. Så var det jo også lettere at kende den ene Rasmus Jensen fra den anden. Og der var vitterligt flere af dem i Gl.Rye på det tidspunkt.

Efter min henvendelse til Lokalarkivet i Vamdrup har jeg naturligvis rodet videre med sagen. Jeg vidste, at jeg i KB-Ødis havde set, at en-eller-anden person kom fra Geil. Men jeg havde ikke været åndsnærværende nok til at notere mig referencen. Så det var en ommer. Men jeg kom hurtigt efter det, og noget af det første jeg fandt, var en reference i KB-Ødis, hvor der stod, at denne person var fra Geil i Frørup sogn! Dette sidste havde jeg glemt.

<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=17128576#173636,29216418>

Det var altså i Frørup sogn jeg skulle lede. Og derfor skulle jeg måske nok have sendt en forespørgsel til Lokalarkivet for Christiansfeld-og-Frørup. Sjovt nok (se senere), drejer ovennævnte link sig om en Peder Andersen Holst fra Bramdrup, der 29 nov 1800 gifter sig med landboelsmand Johann Ernst Prestins datter Anne (Kathrine) Prestin. Johann Ernst Prestin var fra Geil i Frørup sogn. Hans kone Lene var død i februar samme år. Ved hendes begravelse i Frørup sogn

<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=22019221#450573,80735866>

er anføet, at parret havde fire døtre, Anne, Kathrine, Maren og Marie Kirstine. Det ser ud til, at præsten senere har blandet de to ældste døtres navne lidt sammen. Det blev der rettet op på ved Johann Ernsts begravelse. Anne blev i Ødis-Bramdrup, Kathrine blev i Geil mens de to yngste døtre blev gift i København.

I KB-Frørup ses et par år efter Anne Prestins vielse, at (landboelsmand) Johann Ernst Prestin/Præstin i Geil og afdøde hustru Lene Hansdatters datter Cathrin/Katrine den 10 dec 1802 blev gift i Frørup kirke med Arendt Jensen fra Hejls. Det er især interessant fordi der var FT i februar 1803 og det kunne måske ved tællingen vise sig, at stedet/lokaliteten blev angivet:

<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=22019221#450572,80735827>

To måneder senere er dette par (Arendt Jensen og Cathrin Prestin) at finde ved FT-1803 sammen med Johann Ernst Prestin og dennes næst yngste datter Maren:

<http://ao.salldata.dk/vis1.php?side=109&bsid=313546&kb=Vejle+amt%2C+N%C3%B8rre+Tyrstrup%2C+Vonsild%2C+Tyrstrup+herred+-+Opslag+241%2C+1803>

men (desværre) står de her som beboere i Brændore/Brenduhr. Men man kan bemærke, at de sidste to kådner-familier på siden (Arendt Jensen og Oluf Svennesen) er vist efter beboerne på Brenøre Mølle. De to familier boede derfor utvivlsomt i/på Geil (se også senere). An Cathrin - eller Kathrine - blev født 05 mar 1773 og faderen Johann Ernst Prestin er da nævnt som toftemand i "Krogen" - det må være Ødiskrog (KB-Ødis-eneste-FVD-1762-1779-opslag18). An Cathrin blev jo gift med Arendt Jensen fra Hejls men ved FT-1835 er han Arendt Jensen Krog! Har han måske taget tilnavnet Krog? Selv om Arendt Jensen og Cathrin Prestin står opført som boende Brenore kan de jo godt have boet i/på "Geil". Og det er faktisk bekræftet i KB-Frørup ved Johann Ernst Prestins begravelse 18 apr 1818, hvor der i KB-Frørup er anført, at Johann Ernst var aftægtsmand fra et landboel i Geil:

<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=22019221#450573,80735884>

Et i denne forbindelse særdeles interessant indslag er på Danske Slægtforskeres GEDCOM-projekt: <https://gedcom.slaegt.dk/?fil=23&person=11512>

om Jens Hansen Krog, død 1872 i Gejl, født Ødis 1814. Men bid mærke i, at Jens Hansen Krog i denne sammenhæng er søn af Arendt Jensen (Krog)s bror og at han er plejebarn hos Arendt Jensen (Krog) og Cathrine Prestin (Krog). Hvilket sammentræf, at dette GEDCOM-indlag omhandler samme personer som jeg bestemte mig for at undersøge.

Jeg har ikke kunnet finde FT-1835 for Frørup sogn online, hverken på AO eller Salldata. Men jeg fandt ud af, at man kan søge på indholdet i FT-1835 på DDD.DDA. Hvis man f.eks. søger Haderslev, Sønder Tyrstrup, Frørup, og navn % Krog i FT-1835 får man 7 hits, hvor 2 af disse er fra "Geil", her betegnet "et landboel". Det er de personer, der er omfattet i ovenstående link til GEDCOM-projekt om Jens Hansen Krog.

FT-1840 (Slesvig) Haderslev-SønderTyrstrup-Frørup (Tyrstrup Herred) opslag9: <http://ao.salldata.dk/vis1.php?bsid=188143&side=9>

Ifølge ovenstående link består Geil øjensynligt af to "toftegodser", et 3/4-toftegods og ét 1/4-toftegods. Jeg tænkte at et toftegods nok var "en større sag", men et toftegods er mindre end en gård. Og en (bonde-) mand fra et sådant jordbrug er naturligvis en "toftemand".

I ovennævnte link har tællingen bevæget sig (fra vest mod øst) gennem Brænore By (!) og Brændore Mølle. Derfor er "Geil" nok den lokalitet, der på senere kort hedder Geilbjerg/Gejlbjerg.

Ved FT-1860 (Slesvig) Haderslev-Tyrstrup-Frørup ses der endelig skrevet "Geil" <https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?bsid=10344#10344,257554>

No 63, nederst på højre side. Kan ikke rigtig tyde hvad der udover "Geil" er skrevet i venstre side, men nok kaadnerst(ed).

Jeg har desuden fundet stednavnet Geil/Gejl i andre beskrivelser af Haderslev Amt.

1) Trap, Slesvig 1864: https://www.h58.dk/Trap_Slesvig/
Vælg Haderslev Østeramt, Del 1. Under Frørup sogn nævnes lokaliteten Gejlbjerg.

2) Nicolai Jonges "Danmarksbeskrivelse 1777": https://www.h58.dk/Jonge_dk/

Vælg Haderslev Amt. På side 836 om Frørup sogn nævnes, at sognets byer er: Frørup, **Geil**, Roi, Hiortvay og Brenduhr (Brænore). Eureka!

3) P. Rhode: Samlinger til Haderslev Amts beskrivelse. Kbh. 1775. Slægtforskernes Bibliotek. På side 348 nævnes, at Frørup sogns byer er: Frørup, **Geil**, Roi, Hiortvay og Brenduhr (Brænore). Altså det samme som i Nicolai Jonges "Danmarksbeskrivelse 1777".

4) J. Nissen: Haderslev Amt. En statistisk-topografisk fremstilling. Haderslev 1840. Slægtforskernes bibliotek. På side 82 finder vi den helt store Bingo! Om Frørup sogn skriver Nissen detaljeret, at byerne i sognet er: **Frørup**, med udførlig beskrivelse af gårdene, **Frøruproi** med 5 gårde og 2 lejehuse samt et udflyttet landboelssted kaldet "Jørgensholt", **Brenduhr**, med 4 halvgårde, samlede under tvende besiddere, en vejrmølle, to landboelssteder Dridevad og Hiortvad, 1 toftogods delt i to dele, Store- og Lille **Geil** og et lejehus.

Den sidste reference (Nissen) er jo nok den der slår det sidste søm i kisten.

Kortmateriale.

Alle relevante kort kan downloades fra "Historiske Kort På Nettet", <https://hkpn.gst.dk>. Men det er måske lettere at gå til Historisk Atlas. Så kan man vælge at se flere af kortene på skærmen:

<https://historiskatlas.dk/@55.3898798,9.4248855,14z?m!55>

Vælg mellem korttype i venstre side. Og slut af med at se luftfoto 1999. Zoom ind på Gejlbjerg!

Der er flere kort der er interessante i forbindelse med "Geil" og det er indlysende, at der skal være tale om et kort, der ikke er yngre end ca. 1920. Og det begrænser udvalget.

1) Sogne- og Herredskort. Sognekort Taps, 1869. Kortet viser den del af Frørup sogn som efter 1864 "blev i Danmark". Den sydlige del af sognet kom til Preussen. Der er på kortet ikke indikeret andet end Brændøre og Tapsøre, men det er givetvis Geil på matr. 4 mens møllen og den tilhørende gård er matr. nr. 5.

2) Topografiske kort, Landsdækkende. Højt Målebordsblad, Tapsøre 1868, brune højdekurver. Her ses Brændøre, møllen, Gejlbjerg, og Tapsøre. Zoomer man ind på Gejlbjerg kan man se i hvert fald 3 "huse", måske 4. Uden tvivl (hos mig) Geil. Og efter Nissen både "Store Geil" og "Lille Geil". Området er hos nogle også (eller senere) blevet kaldet Gejlbjerg. Men det navn er jeg ikke stødt på i kirkebøgerne.

3) Topografiske kort, Landsdækkende. Videnskabernes Selskab, 1780, Fyn Nord, Slesvig Nordøst. Zoomes ind på Tårstrup Herred ses Branduhr, Tapsuhr, Møllen og "Grillgd". Dette sidste skulle uden tvivl have været Geilgde.

4) Topografiske kort, regionale/andre. Slesvigs Fastland i VI blade. Nordslesvig øst, 1851. Zoomes ind på Brænore-området ses Brænore, Møllen og Tapsøre. Og vejen fra Møllen ned til Gejlbjerg.

Paul Eriksen